

Motion till riksdagen 2007/08:Ub512

av Marie Granlund m.fl. (s)

Studiestöd

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studenters ekonomiska situation och trygghet.

Vår syn på studiestöd

Vi socialdemokrater vill ge alla människor reella möjligheter att delta i utbildning och kompetensutveckling. Utbildning stärker människor och skapar kraft att möta förändringar i ett alltmer kunskapsintensivt samhälle. Utbildning är inte längre en avgränsad fråga för ungdomar utan en del av en livslång process. Den enskilde måste ta ställning till vad hon eller han vill lära, hur och när samt även satsa sin tid och sitt engagemang. Samhället har å sin sida ett ansvar för att möjligheterna och förutsättningarna finns på ett sådant sätt att det gynnar både individen och samhällsutvecklingen.

Socialdemokraterna vill ge fler människor möjlighet till utbildning och möjlighet till ett livslångt lärande. Steget att påbörja en utbildning och ta studielån kan upplevas som olika stort för olika människor. Tyvärr spelar fortfarande samhällsklass och bakgrund stor roll för utbildning. Ett generöst och flexibelt studiestödssystem har en central roll för att bryta dessa mönster.

Historik

Den tidigare socialdemokratiska regeringen gjorde det möjligt för fler att studera genom att skapa fler platser på högskolan och bättre studiemedel. Studiestödssystemet reformerades 2001 då bl.a. bidragsdelen kraftigt höjdes liksom fribeloppet för arbetsinkomster. Dessutom gjordes studiemedlen pensionsgrundande. 2006 förbättrades möjligheterna att kombinera studie- och familjeliv när ett barntillägg för studerande infördes. Dessutom höjdes den

Fel! Okänt namn på

övre gränsen för rätt till studiemedel från 50 till 54 år och möjligheterna till studiefinansiering. Studiemedlen höjdes generellt med 300 kr (200 kr lån och 100 kr i bidrag) och rätten till studiebidrag utsträcktes från 9 till 10 månader.

Studenters ekonomiska situation och trygghet

För många studenter är deras ekonomiska situation ett stort problem. Många klarar inte av att leva enbart på studiemedel. Samtidigt som universitetsstudier förväntas vara en heltidssysselsättning tvingas många därför att skaffa ett extra jobb. Det är viktigt att detta inte påverkar kvalitén på utbildningen negativt eller förlänger studietiden mer än nödvändigt. Därför vill vi socialdemokrater på sikt höja studiemedlen. Också fribeloppet kan då behöva höjas med tanke på att studiemedel inte utbetalas under sommaren och många studenter fortsatt är beroende av arbetsinkomster för att få ekonomin att gå ihop.

År 2003 presenterades en utredning om studerande och trygghetssystemen (SOU 2003:130). Den borgerliga regeringen har ännu inte infriat sina vallöften om höjda studiemedel utan lovar istället att tillsätta ännu en studiesocial utredning. Några direktiv har ännu inte presenterats! Vi socialdemokrater anser att en ny studiesocial utredning måste bygga vidare på den tidigare utredningens analys och ges i uppdrag att presentera konkreta förslag till förbättringar av studenternas ekonomiska och studiesociala situation.

För en student är hyran ofta den största månadsutgiften. Vi socialdemokrater har med oro kunnat konstatera att den borgerliga regeringen har tagit bort de statliga stöden för byggande av hyres- och studentlägenheter. Antalet byggda och planerade hyresrätter har redan minskat kraftigt. Ett avskaffande av det statliga stödet till studentbostäder kommer även att pressa upp hyrorna i den minskade nyproduktionen och ytterligare försämra studenternas ekonomiska situation. Vi vill införa ett nytt investeringsstöd för byggandet av mindre och miljövänliga hyresrätter till låga kostnader. Investeringsstödet ska bland annat gå till att bygga studentbostäder och mindre hyresrätter och uppmuntra till ökat ekologiskt hållbart byggande.

Sänkt ersättning till sjuka och handikappade studenter (SGI)

Den borgerliga regeringen inledde mandatperioden med att sänka den sjukpenninggrundande inkomsten och nu sänker de den ytterligare. Vid beräkning av dagersättningen drabbas studenter hårt eftersom deras ersättning ofta är mycket låg. Förslaget innebär att studenter får försämrade ekonomisk trygghet vid sjukdom eller handikapp. Vi avvisar regeringens förslag och vill höja ersättningsnivån till 80 procent.

Livslångt lärande

Det är viktigt att alla människor ges möjlighet till återkommande kompetensutveckling och fortsatt lärande, genom hela livet. Att ha tillgång till kunskap och möjlighet att förvärva ny är viktigt på en alltmer kunskapskrävande arbetsmarknad. Både för den enskilde och för vårt lands utveckling behöver vi stödja de människor som står längst från arbetsmarknaden och har låg utbildningsnivå. För dessa personer är tröskeln till studier hög, och om de är hänvisade till studiemedel, där större delen är lån, så är risken att de inte tar det steget.

Rekryteringsbidraget, korttidsstudiestöd och stöd för uppsökande verksamhet var alla exempel på särskilda satsningar som den tidigare socialdemokratiska regeringen införde med syfte att ge alla reella möjligheter att studera. Den borgerliga regeringen har tyvärr avskaffat allt detta. Vi socialdemokrater kommer att utarbeta nya förslag som ger fler grupper i befolkningen ekonomiska möjligheter att delta i utbildning och kompetensutveckling.

Studenter riskerar att bli kriminella

Den nya lagen mot bidragsbrott riskerar att drabba studenter. När studenter söker studiemedel från CSN skall de fylla i hur mycket de tror sig komma att tjäna under året, eftersom studiebidrag och studielån halveras om de tjänar mer än fribeloppet. Eftersom studenter ofta jobbar extra över sommaren och tar chansen att arbeta extra när någon blir sjuk eller vill vara ledig eller då det behövs lite extra hjälp är det ofta svårt för en student att förutse sin inkomst under året. Den borgerliga regeringens nya bidragsbrottslag innebär emellertid att den student som inte kunnat förutse sin inkomst under året inte bara behöver betala tillbaka felaktiga utbetalningar utan även riskerar att räknas som brottsling och ytterst kan straffas för det. Detta anser vi är orimligt.

Studerandevillkoret i a-kassan

I och med att den borgerliga regeringen försämrade a-kassan och avskaffade studerandevillkoret riskerar fler studenter att bli utförsäkrade och försättas i en ekonomiskt utsatt situation direkt efter avslutade studier. Borttagandet av studerandevillkoret underminerar a-kassans betydelse som omställningsförsäkring, eftersom det innebär en större ekonomisk risk att säga upp sig från sitt jobb för att skaffa sig en utbildning.

Examenspremie

Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att studenter tar sin examen på utsatt tid. Men vi ställer oss skeptiska till regeringens tankar på att införa en examenspremie för de studenter som slutför sina studier på en viss tid. Bero-

Fel! Okänt namn på

ende på hur ett sådant förslag utformas och vilka andra stöd och villkor studenterna får, tror vi inte att en studiepremie i sig löser problemet med att studenter inte tar ut sin examen på avsatt tid. Det är viktigare att satsa nya resurser på att höja kvaliteten i undervisningen så att fler uppnår examen än att ge en extra ekonomisk bonus till de studenter som redan har de bästa förutsättningarna att klara studierna.

Stockholm den 3 oktober 2007

Marie Granlund (s)

Mikael Damberg (s)

Louise Malmström (s)

Thomas Strand (s)

Agneta Lundberg (s)

Peter Hultqvist (s)

Caroline Helmersson-Olsson (s)